

BESLUT
2022-04-27

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 10 januari 2022

Saken

Studietakt för rätt till studiehjälp och
lärlingsersättning

Nämndens beslut

Nämnden avslår överklagandet.

Nämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § tredje stycket studiestödslagen och 21 § andra stycket förordningen (2013:1121) om kostnadsersättning till elever i gymnasial lärlingsutbildning och lärlingsliknande utbildning inom introduktionsprogram inte överklagas.

Ärendet

CSN skickade ett meddelande till NN och informerade om att skolan har meddelat att NN har haft otillåten frånvaro från och med den 4 oktober 2021 och därför inte längre studerar på heltid. CSN upplyste även om att NN kan få studiebidrag kvartalet efter att hon fyllt 16 år om hon studerar på heltid.

CSN beslutade, den 10 januari 2022, att NN inte är berättigad till studiehjälp under läsåret 2021/2022 och lärlingsersättning från och med den 4 oktober 2021, eftersom skolan meddelat att studierna, från och med detta datum, inte bedrevs på heltid.

NN överklagade beslutet och anförde följande. Hon vill överklaga beslutet att dra in studiestöd och lärlingsersättning. Hon studerar på heltid och har gjort så hela läsåret. Skolan har registrerat henne som frånvarande vissa lektioner, då hon på grund av kollektivtrafiken varit sen. Nu har skolan åtgärdat detta och hon bör därför få tillbaka hela sitt studiestöd och lärlingsersättning.

CSN ändrade, den 9 februari 2022, sitt beslut och beviljade NN studiebidrag för fem månader för tiden den 10 januari – 10 juni 2022 samt lärlingsersättning med 1,5 månadsbelopp för tiden den 18 augusti – 3 oktober 2021 och med fem månadsbelopp för tiden den 10 januari – 10 juni 2022 efter det att skolan meddelat att NN åter läser på heltid från och med den 10 januari 2022.

CSN överlämnade överklagandet och handlingarna i ärendet samt upplyste om att myndigheten funnit skäl att delvis ändra det överklagade beslutet. CSN bifogade skolans frånvarounderlag för tiden den 4 oktober – 26 november 2021. Av frånvarounderlaget framgår att NN haft ogiltig frånvaro om 37,2 timmar, varav 31,2 timmar avser anmäld frånvaro som skolan inte godtagit. CSN överlämnade även ett frånvarounderlag som visar frånvaron dag för dag under vecka 33 år 2021 – vecka 6 år 2022.

NN har fått möjlighet att lämna synpunkter på skolans frånvarounderlag, men hon har inte hörts av.

CSN inkom, på begäran av nämnden, med ett yttrande. CSN anförde bl.a. följande. Lärlingsersättning lämnas till en studerande som är under 16 år om han eller hon i övrigt uppfyller förutsättningarna för rätt till studiehjälp. En av förutsättningarna är att den studerande läser på heltid. Kravet på heltidsstudier innebär att en studerande med lärlingsersättning, som har mer än några enstaka timmars ogiltig frånvaro under en månad, ska prövas enligt samma regler som gäller för studerande med rätt till studiehjälp. Skolan rapporterade den 23 november 2021 att NN måste läsa på heltid för att kunna få studiebidrag kvartalet efter att hon fyllt 16 år. Frånvarounderlagen från skolan kommunicerades inte, eftersom det vid den tiden saknades beviljat studiestöd som kunde påverkas av skolans rapport. Ansökan om lärlingsersättning kom in till CSN den 21 december, det vill säga dagen efter att kommunikeringen skickats ut. Då NN:s ogiltiga frånvaro var av betydelse för prövningen av hennes ansökan om lärlingsersättning hade det mest korrekta varit att kommunicera skolans rapport, samt frånvarounderlagen, innan beslut om lärlingsersättning fattades. Av den kommunikering som skickades ut den 20 december 2021 framgick dock att skolan meddelat att NN på grund av ogiltig frånvaro från den 4 oktober 2021 inte längre studerade på heltid. Av informationen till ansökan om lärlingsersättning framgår tydligt att en studerande måste läsa på heltid för att ha rätt till lärlingsersättning. NN, och hennes vårdnadshavare, borde ha insett att hon inte var berättigad till lärlingsersättning under den period för vilken skolan rapporterat att hon inte läste på heltid, även om uppgiften om ogiltig frånvaro inte kommunicerats i ärendet gällande lärlingsersättning. CSN:s bedömning är att NN inte studerat på heltid under perioden den 4 oktober – 21 december 2021 och att hon därmed inte varit berättigad till lärlingsersättning för den aktuella perioden. CSN:s inställning är därför att överklagandet ska avslås. Om ÖKS kommer fram till att CSN brustit i sin utredningsskyldighet när myndigheten inte kommunicerat skolans uppgifter om ogiltig frånvaro innan beslut om lärlingsersättning, önskar CSN att ärendet återförvisas för ny prövning.

NN har fått möjlighet att lämna synpunkter med anledning av CSN:s yttrande men hon har inte hörts av.

Av handlingarna i ärendet framgår att NN, enligt skolans rapport till CSN, har bedrivit heltidsstudier under tiden den 18 augusti – den 3 oktober 2021 samt från och med den 10 januari 2022. Vidare framgår att NN:s studietid, under höstterminen 2021, är den 18 augusti – 21 december 2021, och, under vårterminen 2022, är den 10 januari – den 10 juni.

Författningsbestämmelser

Enligt 2 § lag (1947:529) om allmänna barnbidrag utgår allmänt barnbidrag till och med det kvartal, under vilket barnet fyller 16 år.

Enligt 2 kap. 3 § studiestödslagen (1999:1395) får studiebidrag lämnas från och med kvartalet närmast efter det kvartal då den studerande fyller 16 år.

Enligt 2 kap. 5 § studiestödslagen (1999:1395) får studiehjälp bara lämnas för heltidsstudier, om inte regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskriver något annat.

Av 2 kap. 6 a § studiestödsförordningen framgår följande. Om en studerande under ett läsår bedriver studier som ger rätt till studiehjälp under minst nio månader, får studiehjälp i form av studiebidrag lämnas för tio månader. Även om studiehjälp lämnas under kortare tid än nio månader under ett läsår får studiebidrag lämnas för en månad utöver studietiden, om det finns särskilda skäl.

Enligt 3 kap. 2 § CSNFS 2001:6 räknas studietiden från och med den första och till och med den sista undervisningsdagen under läsåret eller kursen. Jul- och sommarlov räknas, enligt samma bestämmelse, inte som studietid.

Av 3 kap. 3 § CSNFS 2001:6 framgår följande. Studietiden räknas för varje kalenderhalvår för sig. Antalet hela tidsperioder om 15 dagar som ger rätt till studiehjälp enligt 2 kap. 6 § andra stycket studiestödsförordningen (2000:655) beräknas genom att antalet dagar under kalenderhalvåret delas med 15.

Av 3 § förordningen (2013:1121) om kostnadsersättning till elever i gymnasial lärlingsutbildning och lärlingsliknande utbildning inom introduktionsprogram framgår att lärlingsersättning får lämnas till elever som

1. deltar i gymnasial lärlingsutbildning eller lärlingsliknande utbildning inom introduktionsprogram i gymnasieskolan, och
2. har rätt till studiehjälp enligt studiestödslagen (1999:1395).

Av 4 § förordningen (2013:1121) om kostnadsersättning till elever i gymnasial lärlingsutbildning och lärlingsliknande utbildning inom introduktionsprogram framgår följande. Elever som inte har uppnått åldern för rätt till studiehjälp i form av studiebidrag enligt studiestödslagen (1999:1395) men som i övrigt uppfyller villkoren för bidraget ska jämföras med elever som har rätt till studiehjälp.

Nämndens bedömning

NN har numera, genom processen i i nämnden, fått möjlighet att uttala sig om underlagen som mer detaljerat utvisar frånvaron. Det finns därför inte på formella grunder skäl för att undanröja beslutet enbart utifrån omständigheten att CSN, inför ett beslut om att dra in studiebidraget, inte kommunicerat underlagen.

Vad inledningsvis gäller frågan om NN:s rätt till studiehjälp gör nämnden följande bedömning. En elev som fyller 16 år under det fjärde kvartalet (oktober – december) har rätt till studiebidrag tidigast från och med januari året därpå. Eftersom NN fyllde 16 år i oktober 2021 så har hon således rätt till studiebidrag tidigast från och med januari, vilket CSN har beviljat henne i beslutet av den 9 februari 2022. Nämnden konstaterar vidare att NN:s studietid under vårterminen 2022 uppgår till 152 dagar, vilket är tio hela femtondagarsperioder och två överskjutande dagar, vilket motsvarar fem månadsbelopp. För att NN ska kunna beviljas studiehjälp under ytterligare en månad krävs att det finns särskilda skäl. Några sådana skäl har, enligt nämndens mening, inte framkommit. NN kan därför inte beviljas studiehjälp i större omfattning än vad CSN har beviljat henne.

När det gäller frågan om NN:s rätt till lärlingsersättning gör nämnden följande bedömning. En av förutsättningarna för att beviljas lärlingsersättning är att den studerande har rätt till studiehjälp. Studiehjälp får bara lämnas för heltidsstudier. När en studerande är ogiltigt frånvarande från undervisningen kan den studerande inte anses vara heltidsstuderande och har därmed inte rätt till studiehjälp enligt 2 kap. 5 § studiestödslagen. Några enstaka timmar av ogiltig frånvaro under en månad kan dock inte anses tillräckligt för att konstatera att den studerande inte längre bedriver heltidsstudier. Det är skolan som i första hand avgör om frånvaron är giltig eller ogiltig.

Genom skolans frånvarounderlag är utrett att den ogiltiga frånvaron från och med den 4 oktober 2021 har varit omfattande. NN kan därför inte anses ha bedrivit heltidsstudier under den period som ska prövas i det här ärendet. Nämnden konstaterar vidare att NN:s studietid under höstterminen 2021 uppgår till 47 dagar, vilket är tre hela femtondagarsperioder och två överskjutande dagar, vilket motsvarar ett och ett halvt månadsbelopp. NN kan därför inte beviljas lärlingsersättning i större omfattning för höstterminen 2021 än vad CSN har beviljat henne.

En av förutsättningarna för att beviljas lärlingsersättning är att den studerande har rätt till studiehjälp. NN har, på grund av vad som angetts ovan, inte rätt till studiehjälp under den period som ska prövas i det här ärendet och således inte heller rätt till lärlingsersättning.

Hon kan därför inte beviljas ytterligare studiehjälp och lärlingsersättning än vad CSN beviljade henne i ändringsbeslutet från den 9 februari 2022. Överklagandet ska därför avslås.

Robert Dalman

Maria Lekarkina

Beslut har fattats av Eva Gullfeldt, ordförande, Robert Dalman, myndighetschef samt ledamöterna Anita Enocksson, Hans Eklund, Helena Söderberg, Staffan Ingmansson, Emelié Häger, och Jessica Levin

Föredragande: Maria Lekarkina

Kopia till CSN